

TÕUSEV NOORUS

NR. 4 * 1937 * MAI

Kevad tuleb õitega...

VÄLJAANDJA
PÖLLUTÖÖKODA

Ainult

värsked ja puhtad
kanamunad

teevad välismaal

au Eesti nimele

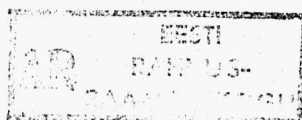
Käituge kanamunadega
samuti nagu piimaga!

Linnusaaduste väljaveo keskkorraldus

EESTI MUNAEKSPORT

TALLINN, Pärnu maantee 10. Tel. 478-38.

Austame tublimaid töökangelasi.

„Andumine kõigest vaimust
loob maailma kangelast;
hoolimatus oma elust,
see on süde Jumalast.“ (A. K.)

Tunneme paljusid kangelasi ja austame neid sageli mingi teene eest, mis on mõnikord sooritatud lühikese aja ja vähese vaevaga. Nad pakuvad oma saavutistes midagi erilist õilsat ning tollest hetkest peale ülistame ja hindame neid kui kangelasi. Neist kangelasist räägitakse palju, neid tuntakse kangelastena juba hallist minevikust.

Töökangelased sellistena ei puutu palju silma, sest igal pool ja alati tehakse tööd. Me kõik oleme sunnitud töötama, ja seepärast ei kroonita ka töökangelasi küllalt väärilikalt.

Töökangelase tiitli on võitnud endale tööst küüru vajunud ja halliks jäänud talu-
lueideke — emake. Ei vestelda sellistest tublidest töökangelastest — emadest palju seltskonnas, ent veel harvemini püstitatakse neile ausambaid, mälestusmärke. Ning ainus, mis ulatub välja nende kitsaist isikupiiridest on nende tagasihoidlik töövaim, millega nad loovad väärtusi, mis kestvad ja püsivad põlvest põlve, ning aitavad lahendada seda suurt ja tähtsat küsimust, mille seavad üles paljud — see on elumõte.

Neid ei õhuta tööle võitlus ega kuul-sushimu, vaid nende eesmärk on idee, kohustus ja armastus, neid ei kohuta eluraskused ega mured neis säilib lak-kamatut energiat ja vahvust teostades oma aateid. Nad ei aseta elus esikohale oma isiklikku ellu puutuvaid mugavusi, vaid siirduvad oma tööväljale, jättes kõr-vale isiklikud hüved ja paremused. Nad on suurimad altruistid.

Emad silmis ei leidu kurvameelsust, ta ei kaeba ega nurise eluraskuste üle, ta ei väsi iial töötamast ega aitamast oma lapsi. Isegi oma viimase parima pala loovutab ta lapsele. Töö ei ole talle üks-luine, vaid ta teeb seda huvi ja armastusega, mis muudab meile tuntud halli, võõra ja igava elu palju väärtusliku-maks.

Emad juhivad meid noori, nad näita-vad oma päikeseküllast palet, lohutavad ja õpetavad tundma elu — seda ma-ilma, mis näib meile alguses nii kohutav ja tume, — et leida õiget suunda. Meie kallid ja armsad emakesed haaravad meid heatahtlikkusega ja armastusega eluteele ning pälvivad meie silmis suure lugupidamise ja sügava austuse.

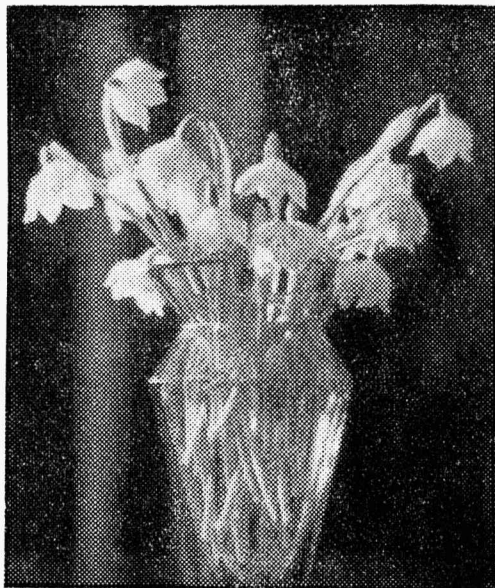
Emad tahab armastusest oma laste vas-tu olla kangelane nende silmis. Ja ta on

ka seda töö kaudu, — lõpmatu töö kaudu. Kasvatades lapsi on ta rakendatud vahepidamata tööle, peagu kunagi ei näe teda töötä. Emade suurim soov on kasvatada oma lastest ausaid kodanikke, kes oleksid kasulikud ühiskonnale ja riigile. Selleks loovutavad nad kõik oma jõu ja ainelised võimalused. Sellist tööd vajame kõikjal. Armastus vanemate vastu on tingitud hoolest ja emaarastusest. See armastus on suurim väärtus.

Kui tahame hinnata kõrgeid tundeid ja tegusid, mis on vabad maisest omakasust ja külmusest, siis peame tunnustama, et suurim kõigist on ema ja emaarastus. See tunne ütleb, et tuleb edasi elada ja püüda nagu polekski tühimust ega lõppu, oleks vaid igavik. Sellise suure ja sügava väärtuse on loonud tühimatud töökangelased emad, kasvatajad ja õpetajad, oma väsimata tööga.

Maimo Sirk.

Kevad kutsub vaatlema.

Igal kevadel tekib ja tärkab elu ikka ja jälle sellise hõiske ja hooga, et tahtmatult sunnib meid vaatlema, kuulutama ja tähelepanekuid tegema. Sagedasti teeme aga seda väga pealiskaudselt: kuuleme ainult kuldnoka ja lõokese kohaletulekut, näeme jões jääminekut, esimese kündja põllule ilmumist ja kasest mahla nirisemist, kuid muud nähtused on meile nii igapäevasteks saanud, et nende juures meie ei peatugi.

Oleme sellegi unustanud, et kuu aega tagasi valitsesid veel sedavõrd külmad ilmad, et inimesed sagedasti omavahel arutlesid, et tänavu

jääb kevad oma tulekuga küll väga ja väga hiljaks. Kui siis tuli veel maha paks kord uut värsket lund, siis pani see nagu krooni pähe kõigile nende arutlustele: „Näete nüüd — kevadpühad peaksid olema, aga on tegelikult jõulupühad lume ja külmaga. Jõulud selle vastu olid aga ilma lumeta ja soojad. Ilmasjad on küll kõik pahupidi kistud — ei ole enam õiget talve ega kevadet. Tea, mida see küll peaks tähendama?“

Vaadake järele oma märkmete raamatust, kuhu teie märgite ka ilmastiku olud, kas iga päev või vähemalt nädalas kord, ja teie veendute kindlasti, et sellist kahtlast juttu veel kuu aega tagasi kevade tuleku kohta aeti ning juurde lisati: „Kui nüüd kord sulaks läheb, noh, siis tuleb selline suurvesi ja jääminek, et see uhub ja purustab kõik ettetuleva.“

Kuid kevad tuli, nagu ta ikka meile on tulnud — ilma suurte purustusteta ja uputusteta nagu iseenesest. Huvitav on sellepärast ka praeguse ilmastiku kohta märkmeid teha oma päevikusse, et hiljem lugeda ja imestada.

Meie eesilad — vanad põllumehed, kes rohkem olid kokku kasvanud loodusega ja kellel oli muid vajadusi oma mälu pingutamiseks mitu korda vähem kui meie aja inimesel, suutsid ka paremini meeles pidada iga-aastast ilmastiku käiku. Vanade inimeste käest võite kuulda veel praegugi, et vaat sel ja sel aastal oli kevad niisugune, teisel aastal aga teissugune. Meie oleme aga kõik kirjaoskajad ja sellepärast võime väga kergesti kõik need väga huvitavad nähtused paberile panna. Siis ei ole enam mingisugust kahtlust nende tões ka küm-

ne või rohkemgi aastate pärast. Näiteks 30 aasta pärast, kui korraldatakse N. kihelkonna maanoorte päev koos noorte tööde näitusega, on teie päevik või märkmik hindamiskomisjoni silmis väga suure väärtusega ese, mida seatakse noortele eeskujuks. Selleks pole vajagi nii palju aega oodata. Tuleval aastal, ületuleval aastal võite juba kindlasti oma ilmade vaatlusraamatuga näitusele minna ja üldist tähelepanu äratada.

Kevad kui suur looduse ülestõusmise püha pakub palju huvitavat ka igal muul alal. Võtame kas või esimese lumelille. Maa on alles külmanud, jää ja lumi igal pool või mutsemas, aga lumelill juba õitseb. Tahtmata tuleb küsimus keelele, kuidas on see küll võimalik? Te otsite vastust raamatuist, küsite vanemait ja targemait inimesilt. Siis selgub, et lumelill ei õitse ega kasva kevadel mitte sellest rammust, mis tema oma juurtega maa seest praegu imeb. Ta ei saagi ju rammu maa seest võtta, sest maa on külmanud. Ta õitseb eelmisel aastal kogutud rammust. Tal on mulla all kaks sibulat. Sinna on ta kogunud oma jõutagavarad. Sellest ta õitseb. Kuid kuidas pääseb ta lumest ja jääkeltsast läbi?

Kevadel, kui taimed kasvama hakkavad, siis hakkavad nad ka hingama ja tarvitavad selleks õhku (hapnikku) nagu inimesedki. Hingamisel tekib taimes soojus ja selle mõjul sulab kasvava taime ümber nii muld, jää kui ka lumi. Nii pääseb lumelill õitsema sel ajal, kui muud taimed on veel tardunud olekus.

Kured on lõunamaalt tagasi.

Just samuti elas põllumees üle rasked kriisiajad, kui ta arveraamatute järele teenis päevaskõigest ühe sendi. Samuti elab riik üle rasked kannatuse ajad, kus rohkem lõhutakse kui luuakse. Kõigi selle eelduseks — ka noore inimese hea tuleviku eelduseks — on elada lumelille viisil. Siis suudame sulatada ka jää ja lume enda ümber, kui see peaks tekkima eluradadel. G. Milvere.

Kevadigatsus.

*Emä ütles teisiti kui harilikult:
tulemas nüüd, laps, on ilusat ja suurt,
ootama kuid pidin üsna kannatlikult —
ootamises kärsitus m'us ajas juurt.
Küsisin ja palusin, et õelgu nemad
ometi, mis on see ilus, õilis, suur!
Ega aimanudki, et see — õitsev kevad!*

*Iga päev siis vihmas laotas porivaipa,
pilved taevas nagu halli tina täis.
Meel mu, mõistus väike, kuidagi ei taipa,
mis see suur on, mis küll tulema ju näis?
Ulatasin emä pihku käe, ma väike,
sinisilmast palve emä pilgus käis.
Ütles ta siis, see on kevad, lemmik, —
päike!*

*Ühel hommikul, kui ärkasin ja tõusin,
aimata ei võinud, kust see saabus, sai!
Vaatasin kui palju vaadata ma jõudsin:
saabund oli päikesäraline mai.
Valgeis õites oks end ulatas mul vastu —
hommikteretus ja õrna tuule pai.
Rõõm mind toast kandis nagu kerge laastu.*

*Emä naeratades vaatas õitsevat oksa;
emä naeru-silmis säras lõpmata.
Avasin siis süle väikse (palju'i jaksal!)
tahtsin emä, isa, õisi emmata,
aga jõud mul oli nõnda nõrk ja väike,
sülle kõike ma ei jõudnud korraga,
üttele, mis veel siis, kui alla astub päike!
Kai Kadrik.*

Kurb õnnetus noorte peres.

Kevade tuli oma rõõmudega. Looduses oli valgust ja avarust. Juba lõõritasid lõokesed ja vilistasid kuldnokad. Esimesed kevadlilled puhkesid õitsema, puudel ja põõsastel paisusid pungad. Üle kõige aga kostsid noorte rõõmuhõisked. Oli kätte jõudnud oodatud aastaaeg. Tore oli kodus, tore oli minna kooli. Kitsad elutoad ja klassiruumid ei suutnud mahutada noorte laulu, kilkamist ja lõbusat vestlust — rõõmsad helid kandusid kaugele läbi lahtise akna.

Vanemad vaatasid rahul olles noorte askeldust ja lõbusat tuju. Lastele oli püütud anda parimat. Noortel pidi olema kergem ja lahedam, kui oli kord vanematel enestel nooruspäevil. Oli pingutatud, oli tüdimatult töötatud selleks, et luua noortele kaunist tulevikku.

Kuid siis juhtus see...

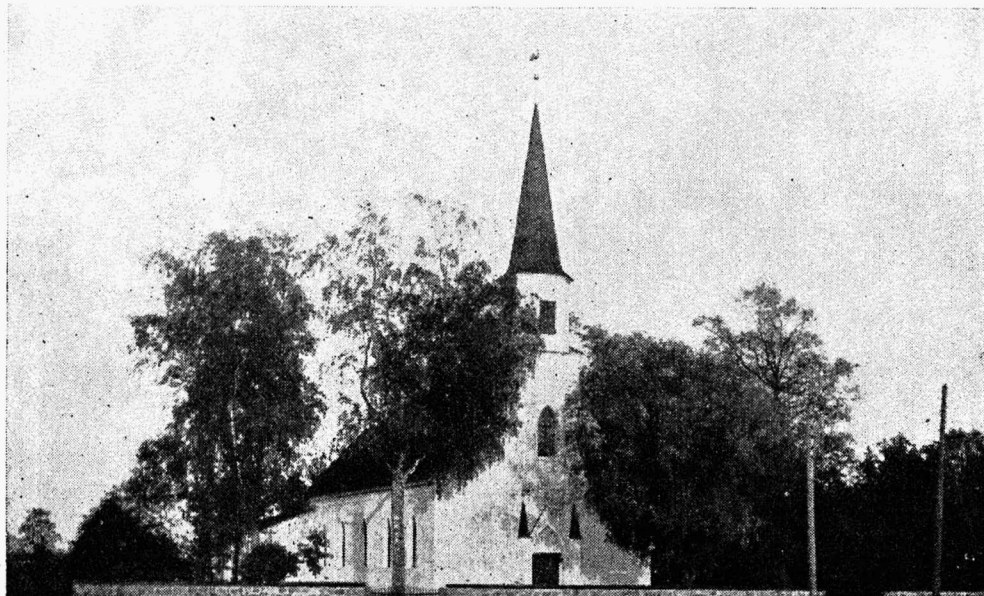
Ühel õhtul olid noored kogunenud koolimajja õppima ja silmaringi laiendamaks. Paha aimamata istuti külje külje kõrval klassitoas ja jälgiti õpetlikku filmi. Koolijuhatajal oli küllalt vaeva ja tüli, et ikka ja ikka jälle noortele muretseda väljaspool harilikku õppetööd kasulikku meelelahutust. Koolijuhataja oli kujunenud lastele teiseks isaks. Ta ei piirdunud ainult sellega, mis temalt nõuti, vaid ta püüdis anda noortele kõik, mis võimalik ja mis ta suutis. Sellepärast koguneti tema kutsel alati täies koosseisus.

Ainult mõneks minutiks pääses loodusjõud inimese meelevalle alt, kuid tagajärjed olid kohutavad. Õhtupimeduses kostis korruga valukarjatusi, kaebeid ja nuttu. Mõnedki vanemad istusid sel ajal kodus rõõmsas lootuses lapse peatse tuleku üle, kui esimesed õnnetuse ohvrid

KILINGI-NÕMME II ALGKOOLI HOONE.

20. aprillil s. a. juhtus raske õnnetus Kilingi-Nõmme II algkoolis. Õhtul oli klassiruumi kogunenud üle 130 õpilase Kilingi-Nõmme ja Lavi algkoolidest jälgima filmide demonstreerimist. Etenduse ajal süttisid ning plahvatasid filmid ja sellest tekkinud kuumad gaasid täitsid klassiruumi, tekitades õpilastele raskeid tulehaavu. Koha peal suri kaks õpilast, 50 haavatut toimetati Pärnu haiglasse, kus neist senini on surnud veel 13.

25. aprillil peeti Saarde kirikus õnnetult surmasaanud noorte matusetalitus.

vaeveldes raskete põletushaavades heitsid hinge. Ellujäänuid püüti päästa kõigi võimalikkude abinõudega. Sealjuures aitasid tervemaks jäänud noored vaprast kaasa oma kaaslaste abistamisel. Mehiselt käitusid õnnetusest tabatud noored ise. Kuigi rasked põletishaavad valmisid põrgulikku valu, kannatati seda hädaldamata. Mitmed noored, nähes vanemate silmis pisaraid, püüdsid neid troostida öeldes, et valu ei olegi suur. Ometi heitsid needsamad noored peagi hinge vaeveldes rasketes põletishaavades.

Üle öö oli kadunud rõõmuhelk inimeste südamest. Ei olnud enam headmeelt kevadpäikesest, linnulaulust ega esimesest lilleõiest. Ei olnud kuulda noorte rõõmuhõiskeit looduses. Kodudes ja koolitoas valitses vaikne, rusuv lein.

Oh oleks see ainult paha unenägu! Kaoksid need viirastused. Aga ei, see ei ole unenägu. Leinakellad helisevad liiga selgesti. Kalmistule läheneb valgete väikeste puusärkide karavan. Vanemad ja omaksed on saatmas oma lapsi viimisel teekonnal.

Kes jõuab lugeda, kui palju lootusi, kui palju rõõmu maetakse ühes noortega kalmistule ja kui palju ahastust ning kurbust jääb vanemate hinge!

Ühes noortega ei lähe hauda üksi vanemate elutöö jätkajad, vaid paljudele oleks lapsed olnud ka ainukeseks toeks vanaduspäevil. Kes hoolitseb nende vanemate eest nüüd, kes ütleb neile tänu tehtud töö ja hoolitsuse eest; kes paneb emale rinda lille emadepäeva hommikul?

Meie ei suuda tagasi anda vanematele neid, keda nad on kaotanud. Meie ei suuda ka terveks teha neid kaasnoori, kes veel praegu haigevoodis vaelevad. Aga meie kõikide mõtted on nende juures. Meie kõik tahaksime neid trööstida ja nende murest ning kannatustest osa võtta.

Ilse Järvesoo, esimesena surma saanud õpilane.

Taanis arendatakse edukalt maanoorte tööd.

Mag. agr. End. Vint.

Taanis, kus põllumajanduskultuur on isegi juba kõrge, kus korralikud ehitused, värvitud ja kaunistatud hooned, istutatud ilupuud ja elavaiad, kultiveeritud heinamaad, rajatud karjakoplid ja kõrgetele toodangutele arendatud karjad, pühendatakse muude hariduslike ülesannete ja noorsoo-töövõtete kõrval siiski erilist tähelepanu maanoorte organiseerimisele põllumehekutse arenduse suunas.

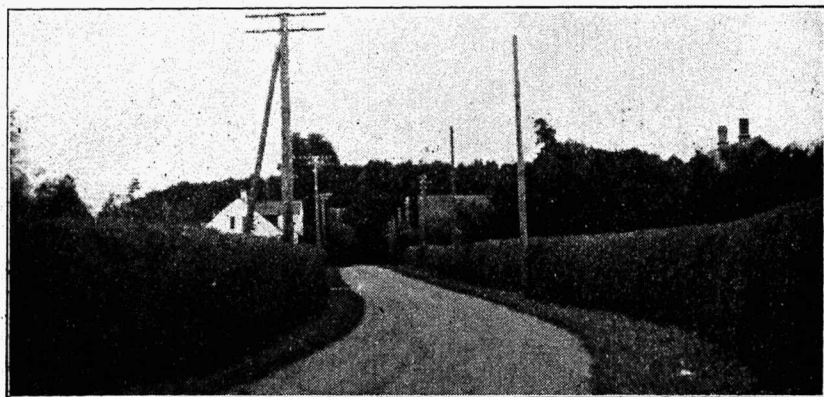
Kui Taanis noorsoo ettevalmistuseks tulevaseks eluks töötab praegu peale tavaliste alg-, keskkoolide ja gümnaasiumide veel 60 rahvällikooli, kus aastas umbes 6000 noort õppimas, 46 noorsookooli 1700 õpilasega, 20 põllutöökooli 2500 õpilasega, lisaks veel 21 kodumajanduskooli ja 3000 õhtukooli 80.000 õpilasega, siis kõige selle kõrval on eriline tähelepanu pühendatud veel säärasele noorsootöö vormile, nagu taotleb meil Eestis Põllutöökoda maanoorteringide tegevusega. Kui praegu Taanis on igas teises talus inimene, kes on olnud lühemat või pikemat aega kas rahvällikoolis või mõnes teises eri kutsekoolis õppimas, siiski antakse eriline tähtsus veel maanoorte organiseerimisele enesearenduseks mitmesugustesse noorsoo ringidesse ja osakondadesse, mis töötavad maal kohalikkude elujõulisemate seltside, eriti põllumeeste- ja husmanite (väikemaapidajate) seltside juures. Ettekujutuse loomiseks ei saa unustada, et Taani on pindalalt väiksem Eestist ning elatab rahvast umbes kolm korda enam kui meie kodumaa.

Maanoorte organiseerimisele pühendati Taanis eriline tähelepanu juba enne maailmasõda, mil organiseeriti põllumeeste lastele erilisi kursusi ja õppepäevi, mis said noortele armsateks ja huvitavateks kokkutuleku sündmusteks. Arendati eriti oskustööde võistlusi kündmises, juurvilja harvendamises, loomade talitamisest ja hindamises.

Pärast maailmasõda toimus juba noorematele võistluste korraldamine laiemas ulatuses ja võistlevat noortel tuli pikemat aega kodutalus võistluselal töötada ja teatud maa-ala harida. Neilt võistlejailt nõuti, et nad oleksid põllumeeste seltside liikmete vanemate lapsed 11—17 aasta vanuses, keda jagati võistlustes kahte rühma, 11—14 a. ja 15—17 a. Võistlustest osavõtjatel noorematel oli kodutalus harida vähemalt 50 m² ja vanematel 100 m² suurusel pindalal teatud hulk kultuure ja noored pidid tegema ise kõik tööd külvist kuni koristamiseni.

Husmanide seltsides olid maanoorte kutse- lise kasvatuse küsimused arutusel kohe pärast maailmasõda ja 1921. aastal korraldati juba stiiftide ulatuses (Taanis on 4 stiifti) maanoorte tööde võistlusi. Tööde organiseerimiseks loodi husmanide seltside juurde maanoorte kolmeliikmeline toimikond, milles oli ka noorte esindaja. Töödest osavõtjad pidid olema 10—19 aasta vanused ja jaotati tööde hindamiseks kahte vanaduse rühma viieaastaste vahedega. Igal võistlejal tuli kasvatada teatud kultuuri oma kodutalus, kusjuures haritav pindala oli põllukultuuridel vähemalt 3 aari ja aiakultuuridel 1 aar. Noortel tuli toimetada iseseisvalt kõik tööd külvist kuni koristamiseni. Võistlustest osavõtjad liikmed olid sealjuures ka kohustatud koguma mitmesuguseid taimeharigusi ja umbrohte ning pidama arvutusvihikut võistlustega seotud sissetulekutest ja väljaminekutest. Tööde lõpul tuli noortel esitada taimekasvatuse konsulendile peale arvutusvihiku ka kirjalik tööaruanne kasvavate taime arendusest, mis pidi olema 200 kuni 500 sõna pikk.

Võistlustest osavõtjad liikmed võisid muretseda endale teadmisi sel moel ja võttel, nagu nad seda ise soovisid. Iga võistlustest osavõtja pidi aga suve jooksul külastama vähemalt kolme sama ala võistlejat. Iga võistleja oli kohustatud esitama sügisel näitusele määratud hulga võistlustöid väljapanekuteks. Ajal, mil-

Taanis on maanoorte ääres kilomeetrite pikkuselt ilusaid hekke.

Vasakul — Taani maanoorte juht agr. S. C. Svendsen — Tune linnukasvatuse konsulendi pr. A. P. Olseni kanalas, mis parim Taanis. Paremäl — maanoorte tööde hindamine.

lal noored registreerisid end võistlusest osavõtmiseks, teatasid nad ka võistluse kultuurid ja pindala. Võistlusi organiseeriti siis, kui võistlusest oli osa võtmas vähemalt viis noort. Talvel organiseeriti nendele noortele mitmesuguseid näitlikke koosolekuid umbrohtude ja taimehaiguste kogumiseks ning teoreetilistel kursustel selgitati suviste töövõistluste tulemusi.

Eriti hoogsaks muutus maanoorte organiseerimine põllumehe kutsetöö arendamise suunas, kui põllutöömisteeriumi nõusoleku kohaselt muretses riigi konsulent S. Sørensen toetust Ameerika Rockefelleri kapitalist ja maanoorte tööd kutsuti organiseerima Taani Washingtoni põllumajandusdepartemangu konsulent F. P. Lund. Kolme aastaga jõuti organiseerimistöega lõpule ja 1927. a. lõpul koostati maanoorte töö ning tegevuse arendamiseks nelja aasta töö-kava, milles olid ette nähtud töö sihtjooned, vahendid ja majanduslikud võimalused nende teostamiseks. Neliastaku kava kohaselt saadi toetust Ameerikast Rockefelleri kapitalist 70.000 dollarit (ca 260.000 kr.) Kokku on Taani saanud toetust Ameerikast maanoorte töö korraldamiseks 400.000 krooni. Samavõrdset toetab seda ka riik.

Praegu on maanoorte töö juhtimiseks põllumajanduslikkude organisatsioonide vaheline keskkorraldus, kuhu kuulub Kuninglikust Põllumajanduse seltsist ja Põllutöömisteeriumist kummastki üks esindaja, Põllumeeste Kesksest, Husmanite Kesksest ja Maanaiste kesksest igast kaks esindajat. Kohapealseteks organisatsioonideks on põllumeeste, husmanite ja maanaiste organisatsioonid, kellele hõlma all tegutsevad noorte rakused.

Teadikkudeks maanoorte töö juhtideks on kõik põllumajanduslikud nõuandjad, kes kontrollivad noorte töid üksikasjalikult kodutaludes. Konsulentidel on abiks ka piirkondade kaupa kohalikud juhid. Taanis on praegu 300 põllumajanduslikku nõuandjat — konsulenti, kellest on ligi $\frac{2}{3}$ maanoorteringide tegevuse korraldamiseks end tööle rakendanud.

Juhtide ettevalmistuseks korraldati põllumajandus-konsulentide rida 1—2-päevaseid instrueerimiskursusi. Algul toimusid need kursused üle riigi väiksemate piirkondade kaupa, hiljem üleriigilises ulatuses,

millega kujunes välja iga-aastane maanoorte juhtide nõupidamiskoosolek, kus arutatakse maanoorte tegevusse puutuvaid tähtsamaid päevaküsimusi.

Tööga tutvumiseks juhitakse vähe arenenud maanoorte töö piirkondade konsulente õppereisidele neisse piirkondadesse, kus on töö anud paremaid tagajärgi. Õppereisideks antakse konsulentidele keskkorralduse poolt erilisi toetusi. Keskkorralduse toetusega oli võimalus üksikasjalikult tundma maanoorte tööd siseriigis 84 konsulendil ja välisriikides 8 konsulendil.

Kuna Taanis on eriselt tegevus väga arenenud, siis maanoorte ringide töökavas on peamiselt põllumajanduslikkude küsimuste lahendamine suvise tegevuse hooajal.

Töökavas on järgmised võistlusülesanded:

- 1) kasvatada võistlusalusel kodutalus üht või mitut põllukultuuri;
- 2) kasvatada ja hooldada kodutalus mõne kodulooma eest;
- 3) korraldada kodus aiasaaduste alalhoidu ja konserveerimist;
- 4) korras hoida kodus mõni aia- või põllusa;
- 5) korraldada majapidamises otstarbekohaselt piimaga ümberkäimist;
- 6) korraldada kodus põllutööriistade hoidmist.

Võistluse alusel ühe või mitme põllukultuuri kasvatamine on maanoorte pealesanne, millest iga aasta võtab osa umbes 4000 noort. Võistluspindalad kõiguvad 20—30 m² kuni 1000 m², enamasti on nad aga 400—800 m². Seal kasvatatavad kultuurid kasutatakse esimese järjekorras kodus, kuid turgede lähedal turustatakse need standarkaubana aiandusühingute kaudu. Turunduspiirkondades on võistluse pindalad 250—1000 m². Peale keeduvilja aedtaimedele on eriline huvi tõusnud noortel ka lina-kasvatuse vastu, eriti tütarlaste tööalana. Samuti on eriline huvi varase kartuli, juurvilja, heinaseemne ja konservimiseks kasutatavate kultuuride vastu.

Võistluste ja töötetevõtete korraldamisel on juhitud pea-tähelepanu nii kasvatustehnikas kui ka saaduste kasutamises kvaliteet tööle.

Juurvilja kasvatamises on võistluspindalad $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ hektaari. Rööbiti juurviljakasvatamise

võistlusega toimuvad ka juurvilja harvendamise võistlused oskustöö võistlusena, kus panakse eriline rõhk töö kvaliteedile.

Loomakasvatuse tööettevõtteist arendati esimestel aastatel eriti tõuvasikate, tõusigade ja tõulindude kasvatamist, kuid viimastel aastatel on rohkem arendatud loomasõõtmise võistlusi. Viimased on mõeldud eriti 18—25-a. noortele, kuna eelmised olid kohased 14—18-aastastele. Kodumajanduse tööülesandeid on lahendatud eriliste noorte toiduvalmistamise, konserveermise ja käsitöökursuste kaudu, kus tööd arendatakse astmeliselt, vähemalt 20 tundi kolmeaastase kavaga. 1936. a. toimus sääraseid kursusi noortele 800 kohas 15.000 osavõtjale.

Paljudes kohtades on noored eriti huvitatud tööpäevaraamatute, samuti piimaga ümberkäämise ja tööriistade korrashoiu võistlustest.

Kõikidelt noortelt on nõutav kõikide võistluste juures arvutusvihiku täitmine. Kui arvutusvihik on täitmata, siis jääb noore töö hindamata ja ta on võistluste hindamisest eemale jäänud.

Noortele organiseeritakse suvel eripiirkondade kaupa eri õpperiise ja noorte matku põldudele ja näiteaedadesse.

Tegelikkuude tööde võistlustest võtab osa aastas 10.000—12.000 noort, keda hinnatakse vastava komisjoni poolt kodutalus ja kellest valitakse välja iga aasta umbes 150 paremat.

Nendele noortele korraldatakse iga aasta paremate maanoorte päevad vastavalt erialadele kolmes-neljas grupis ja kohas, mis vältavad 2—3 päeva. Neid on korraldatud alates 1928. aastast pidevalt. Need on paremate noorte pidupäevad, seal antakse neile välja maanoorte keskorganisatsiooni diplomid

ja autasud ning sõit neile noortepäevadele ja neist osavõtmine on väljavalitud parematel noortel tasuta. Päevade kavas on ettekanded ja kõned põllumajandustegelastelt põllumehe kutseülesannetest ja tähtsamatest päevaküsimustest ja vajalikkudest uuendustest. Neil päevadel korraldatakse ka osavõtjatele noortele õppekäike vaatamisväärsimatesse kohtadesse ja õpitakse tundma põllumehe elu-olu riigi eri kohtades, kusjuures see kõik on põimitud läbi Taani rahvusküsimusest. Päevadel ei puudu ka noortele kohane meelelahutus.

Vastavalt maanoorte tegevusalal töötamise kestvusele antakse teenete tunnustuseks kesk-korralduse poolt välja kartong-, vask-, hõbe- ja kuldmärgid. Kartongmärk on algajatele, vaskmärk aasta, hõbemärk kaks aastat ja kuldmärk kolm aastat töötanutele. Juhtide teenete hindamiseks antakse ka neile eri märk.

Töö ja tegevuse korraldamiseks on välja töötatud ja trükitud rida tööjuhiseid ja kavu, mida saavad noored keskorganisatsioonilt tasuta.

Näeme, et Taanis, kus põllumajanduskultuur kõrgem kui teistes Euroopa riikides, pühendatakse eriline tähelepanu maanoorte töö ja tegevuse korraldamiseks, et noortesse kasvatada juba varakult neid teadmisi ja oskusi, mis vajalikud neil hilisemas eas kutsetöös ja põllumajanduse arendamiseks. Veel enam oleks vaja meil, kui põllumajanduse arengus tahajäänud riigil, pöörata erilist tähelepanu noorsootöö korraldamisele maal maa huvidele, vajadustele ja nõuetele vastavalt ning töökavasse võtta põllumajanduslikke ja kodumajanduslikke küsimusi rohkem, kui oleme senini seda teinud.

Maanoorte organisatsioonide tegevus 1936. a.

Agr. E. Nugis.

1936. a. kohta esitas Põllutöökojale tegevusaruandeid kokku 239 ülemaailises Maanoorte Ühenduses registreeritud maanoorte organisatsiooni: Virumaalt — 29, Järvamaalt — 16, Harjumaalt — 18, Läänemaalt — 16, Saaremaalt — 42, Pärnumaalt — 17, Viljandimaalt — 14, Tartumaalt — 35, Valgamaalt — 12, Võrumaalt — 25 ja Petserimaalt — 15. Seega on maanoorte organisatsioonide võrk kõige tihedam Saaremaal. Rohkem organisatsioone töötab ka Tartumaal, Virumaal ja Võrumaal.

Aruandeid estanud organisatsioonidest on asutatud: 1923. a. — 1, 1924. a. — 1, 1925. a. — 1, 1926. a. — 1, 1927. a. — 5, 1928. a. — 2, 1929. a. — 11, 1930. a. — 13, 1931. a. — 15, 1932. a. — 12, 1933. a. — 18, 1934. a. — 16, 1935. a. — 36, 1936. a. — 107; kokku — 239.

Üksikute organisatsioonide asutamise aeg ulatub kaugemale meie maanoorte liikumise

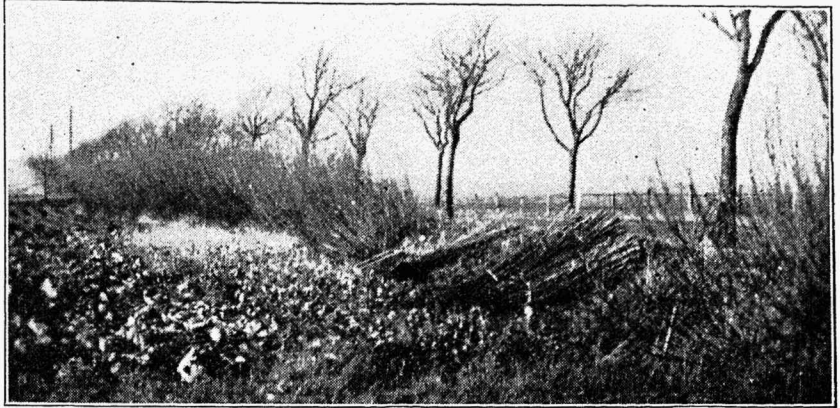
sünniaastatest. Need on noorsoo seltsid ja ÜENÜ maatulundusharud, mille tegevuse iseloom nende asutamise algaastail erines praegusest organiseeritud maanoorte tööst. Esimesed maatulundusklubid asutati 1926. ja 1927. a. Sellest ajast peale hakkas maanoorte liikumine meil arenema selle sõna praeguse mõiste kohaselt.

Eriti palju on uusi organisatsioone registreeritud viimastel aastatel, kus Põllutöökoda on intensiivsemalt asunud maanoorte tööd korraldama. 1935. ja 1936. a. jooksul on asutatud juurde 60% organisatsioonide üldarvust.

Liikmeid oli maanoorte organisatsioonides 1936. a. kokku 7183, neist poisse 4062 ja tütarlapsi 3121. Tütarlaste vähemus on tingitud osalt sellest, et maanoorte organisatsioonid pole suutnud kodumajanduse ja naiskäsitöö konsulentide vähesuse tõttu tütarlapsi hu-

Taanis kasutatakse hekkide istutamiseks ka paju-
sid, mis annavad
head punumisma-
terjali.

vitavaid alasid küllaldaselt arendada. Keskmiselt tuleb ühe organisatsiooni kohta 31 liiget. Liikmetest oli 20-aastaseid ja vanemaid — 2775 ehk 39% ja alla 20 a. 4408 ehk 61%.

Liikmete arv vanuse järgi kuni 20 a. oli järgmine: 10-a. — 10, 11-a. — 53, 12-a. — 194, 13-a. — 390, 14-a. — 573, 15-a. — 664, 16-a. — 661, 17-a. — 671, 18-a. — 685, 19-a. — 567; kokku 4408.

Seega töötavad maanoorte organisatsioonides peamiselt algkooli lõpetanud noored, kes astuvad maanoorterangi kohe pärast kooli lõpetamist. Täiendus- ja kutsekoolide lõpetajaid oli maanoorte organisatsioonides 721 ehk 10% liikmete üldarvust.

Noorte käes oli harida 24 ha aiamaad, 13 ha põllumaad ja 12 ha rohumaad, kokku 49 ha kultuurmaad. Aias teostati kõige enam köögivilja-kasvatamist, selle kõrval ka marjakasvatust, puukoolide rajamist ja vanemate viljapuude eest hoolitsemist. Põllul teostati mitmesuguste kultuuride kasvatamist, eriti juurviljakasvatamist ja katseid üksikute põlluviljade sortide võrdlemiseks ja mitmesuguste väetiste mõju uurimiseks. Rohumaadel korraldati peaaesjalikult väetuskatseid. Üksikute heinaliikide tundmaõppimiseks rajati heinaliikide vaatluslappe.

Koduloomi oli noortel kasvamas: hobuseid — 11, veiseid — 336, sigu — 161, lambaid — 20, kodulinde — 3524, kodujäneseid — 553 ja mesiperesid — 669. Loomakasvatuse aladest on noortele need kergemini teostatavad, mis nõuavad vähem algkapitali ja kus kapitali ringkäik on kiirem, nagu linnukasvatust, mesilastepidamine j. t. Peale taime- ja loomakasvatustlike ülesannete töötati kodus koduümbruse kaunistamise alal, tehti mitmesuguseid käsitöid jne.

Tegelikkude tööde õppimiseks korraldati konsulentide juhatusel tegelikke kursusi, millest võttis osa 1272 noort. Töövõistlustel esines 696 noort ja oma töösaadusi esitas näitustel 595 noort.

Maanoorte kongresse ja juhtivate tegelaste nõupidamisi maakonna ulatuses peeti Saa-

remaal, Läänemaal, Pärnumaal, Järvamaal ja Võrumaal.

Silmaringi laiendamiseks ja teiste noorte töötulemustega tutvumiseks korraldati matku ja õppereise kokku 96, millest võttis osa 1189 noort.

Organisatsioonides töö korraldamiseks peeti 1599 juhatus-, 1160 üld- ja 695 muud koosolekut. Seega keskmiselt 14 koosolekut iga organisatsiooni kohta. Koosolekute juhatamisest võttis tegelikult osa 1559 ja protokollimisest 1558 noort.

Enesearendamiseks ja täiendamiseks esinesid noored 1284 kõne ja referaadiga. Õpiringe korraldati 161, millest võttis osa 1345 noort.

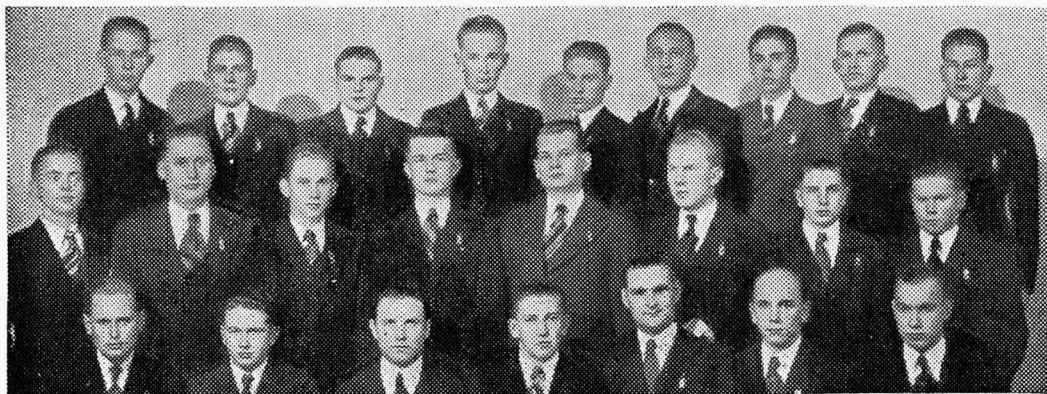
Põllu- ja kodumajandusliikude oskuste ja maanoorte liikumise mõtte levitamiseks külaühiskonnas korraldati 160 kursust, 115 päeva ja 49 näitekohut.

Mitmesuguste riiklikude pühade ja teiste tähtpäevade puhul korraldati kokku 143 aktust. Pidusid on peetud 262. Maakondlikke maanoorte suvepäevi peeti Saaremaal, Läänemaal, Pärnumaal, Järvamaal, Tartumaal ja Võrumaal. Suvepäevade kavast olid kõned ja mitmesugused töövõistlused. Päevadest võttis osa kokku üle paari tuhande inimese.

Maanoorte organisatsioonidele kuuluvates raamatukogudes oli 1936. a. kokku 11.306 köidet raamatuid. Lugemislaudadel käis 379 ajakirja ja 38 ajalehte. Oma ajakirju toimetati ja anti välja 31 organisatsioonis.

Maanoorte organisatsioonidel oli 1936. a. kokku tulusid Kr. 9534,38. Sissetulekuid saadi: liikmemaksudest Kr. 1092,15, oma ettevõtetest Kr. 6318,06, rahalistest toetustest Kr. 1616,12, muudest toetustest Kr. 508,25. Seega on organisatsioonides asju aetud peaaesjalikult omal jõul. Toetused moodustavad ainult 22% üldtuludest.

Maanoorte organisatsioonide tööd on soodustanud Põllutöökoja kaasabi oma tööjõudude kaudu võimaldatud nõuande ja juhtimise ning auhindadeks ja toetusteks antud summade läbi. Keskkohas töötas Põllutöökojal

Järeda Põllutöökeskkooli lõpetajad.

maanoorte töö juhtimise alal maanoorte nõunik, kohtadel aitasid tööd korraldada kohalikud konsulendid. Saaremaal, kus maanoorte liikumine enam arenenud, oli ametis maanoorte assistent.

Suuremaks piduriks maanoorte organisatsioonide töös on olnud kohaste juhtivate tegelaste puudus. Seda takistust märgib ära aruandeid esitanud organisatsioonidest 20%.

Õpetajaskond ja teised haritud jõud on mitmel pool jäänud noorte algatustele ükskõikseks, kohati kurdetakse isegi vastutõtamatist! Teiseks suureks takistuseks on raha puudus kirjanduse ja õppevahendite muretsemiseks ning mitmete teiste algatuste teostamiseks, seda märgib ära 19% organisatsioonide üldarvust.

Kohaste kooskõlmise ruumide puuduse üle kurdab organisatsioonidest 18%. 9% organisatsioonide üldarvust märgib ära, et noortele võimaldatakse igapäevase tegeliku töö kõrval liiga vähe aega oma organisatsioonide tegevusest osavõtmiseks.

6%-il organisatsioonidel takistab tegevust liikmete elukoha kaugus üksteisest ja suurematest keskustest.

Peale selle takistab suvisel perioodil kohati tegevust asjaolu, et osa liikmeid lahku elukohast ja läheb ülespidamist teenima, näit. Saaremaal.

Läänemaal pidurdavad maanoorte tööd kohati lahkuselised, kes ei luba oma lapsi osavõtta noorte organisatsioonide tööst.

Petserimaal tuuakse ette takistavaks põhjuseks puudulikku eesti keele oskust.

Üksikutes maanoorte organisatsioonides on tegevusele halvavalt mõjunud veel kohapeal viinakaupluste avamine, liikmete kõrge vanus, liikmete vähesus, teiste organisatsioonide rohkus, ikaldusaastad ja mõned kohalikust olukorrast tingitud põhjused.

Kokkuvõttes peab tunnustama, et maanoorte organisatsioonid on möödunud aasta jooksul ära teinud suure tööd meie tuleviku peremehe, perenaise ja maatühiskonna kasvatamisel ja arendamisel.

Üleriigilised võistlused maanoortele.

Maanoorte suvepäeval 1. aug. s. a. korraldatakse üleriigilised võistlused maanoortele järgmistel aladel:

1. Lüpsivõistlus.

Lüpsivõistlus toimub Põllutöökoja poolt väljatöötatud määrustiku alusel lüpsimistri nimele (kuldmärgile). Võistlusele pääsevad ainult need, kellel on olemas I järgu lüpsimärk (hõbe). Osa võtta saab igast maakonnast üks võistleja.

2. Kõnevõistlus.

Võistleja kõneleb enese poolt valitud teemal. Kõne kestvus on kuni 10 minutit. Kõnelda tuleb peast, ilma konspektita. Osa võtta saab igast maakonnast üks võistleja.

3. Heintaimede määramise võistlus.

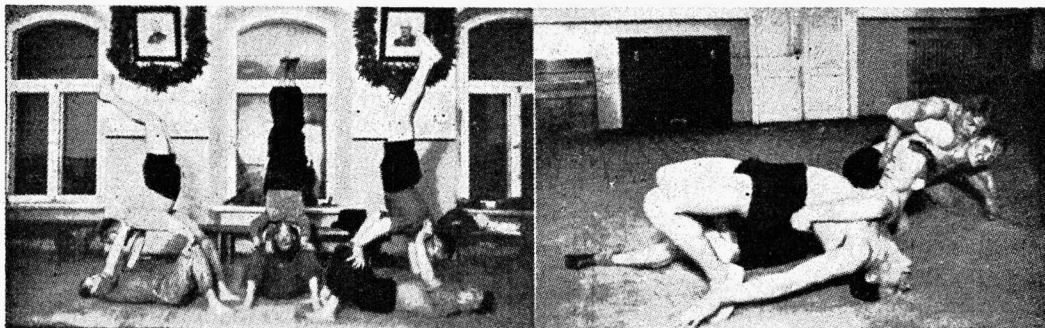
Võistlejal tuleb määrata kuni 20 põllumajanduses tähtsat heinaliiki kasvavas olekus või proovivihus. Heintaimed on samadest liikidest, mis on saadetud möödunud aastal maanoortele komplektina vaatluslappide rajamiseks. Võistlusest osavõtt on võimaldatud kõigile organiseeritud maanoortele.

4. Võrkpalli-võistlus.

Võistlusest saab osa võtta igast maakonnast üks meeskond. Meeskonda võivad kuuluda ainult ühe maanoorte organisatsiooni liikmed.

5. Kõievedamise-võistlus.

Võistlusest saab osa võtta igast maakonnast üks 5-liikmeline meeskond. Meeskonda

Vigala maanoored sporti harrastamas. Vasakul — püramiid, paremal — Palusalu jälgedes...

võivad kuuluda ainult ühe maanoorte organisatsiooni liikmed.

Kõigist eeltähendatud võistlustest saavad osa võtta ainult Ülemaalises Maanoorte Ühenduses registreeritud maanoorte organisatsioonide liikmed, vanusega kuni 25 a. Kuna suvapäeval toimuvad mitmed võistlused korraga, siis on soovitatav, et iga võistleja esineks ainult ühe alaga.

Parema võistleja või meeskonna selgitamiseks maakonnas võiks korraldada eelvõistlusi. Kus eelvõistlusi pole võimalik pidada, seal määrab maakonnast võistlejad ja meeskonnad maakondliku maanoorte ühenduse juhatus ja maakondades, kus ühendus puudub, maakonsulent. Heintaimede määramise võistlused võivad osa võtta igast maakonnast rohkem kui üks võistleja.

Maakondlikke maanoorte ühendusi või maakonsulente palutakse teatada Ülemaalse Maanoorte Ühenduse sekretariaadile hiljemalt 1. juuliks s.a. võistlejate kohta: nimi, vanus, aadress ja missuguse organisatsiooni liige.

Kohtadele tulnud võistlejatele ja meeskondadele antakse vastavad diplomid ja autasud Põllutöökoja poolt.

Töövõistluste demonstratsioonid.

Peale võistluste korraldatakse demonstratsioone järgmistel aladel: peenratagemises, kartulikooremises, hobuserakendamises, sukakudumises, nõõbiõmblemises, põllumajanduslikus teatejooksus ja muudel aladel. Demonstratsioonide ülesandeks on suvapäevast osavõtjaille näidata, kuidas võiks eelpoolnimetatud aladel korraldada koha peal noortepäevadel ja teistel kokkutulemistel võistlusi.

Noorte loomingut.

Emä süda.

Noor tütarlaps elab ainsa lapsena oma kodus, mis on täis helgust ja päikesepaistet. Tal ei puudu midagi.

Kuid sageli seisab ta õueväraval ja vaatab sinna, kust paistavad linnatornide siluetid. Mida ta mõtleb? Vististi unistab ta hiilgavast linnaelust: kinod, teatrid, uhked riided, ballid, peenem seltskond.

Emale ei jää see märkamata ja varsti teab ta tütre igatsusist. Ta võtab appi kogu oma kõneoskuse ja mõistuse, et selgitada tütrele, kui võrd hukutav võib olla linnaelu ja kuidas

vajab teda kodu. Kuid tütre vaimusilma ette kerkivad ikka pildid linnaelust ja ühel õöl lahkub ta salaja kodust, et minna õnne otsima. Ta on lootust hellitanud lavale pääsemiseks ja see õnnestubki. Ta teenib rahuldavalt ja algul näib, nagu oleks täitunud ta unistus.

Kuid siis, otsekui saatuse pilkena, tabab teda kurguhaigus, mille tagajärjel kaotab ta oma kõlava hääle ja ka koha. Ta satub viletsusse. Neil kurbadel päevadel meenub talle helge kodu, kuid ta ei tahaks saatusele alla anda ja minna tagasi sinna, kust ta kord lahkus, lubades mitte kunagi tagasi tulla.

On möödunud paar aastat. Tütarlaps on selle aja jooksul valusalt pettunud elus.

Ühel päeval — on nimelt emadepäev — kuulab ta kusagil laulu: „Kui kõik sind põlgvad vihkavad, kui usk ja arm sust langevad...“ Jah, siis läheb ilmsiks emasüda: Selle ilusa viisi helid sulatavad jää ta südames ja veel samal päeval asub ta koduteele. On juba öö, kui ta saabub. Ta ei julge koputada. Kas avatakse talle? Arglikult vajutab ta uksele. Uks läheb lahti ja vastu ruttab ema. Ta on vanaks jäänud, sest ränga hoobina mõjus talle tütre salajane lahkumine. Ei ole ju mõtet elada ja töötada, kui ei näe kedagi oma jälgedesse astuvat.

Nüüd on ta oma lapsele kodu- ja vanematepõlguse ammu andestanud. Oodates oma tüdruku, on ta igal õhtul ukse lahti jätnud, lootuses, et kord tuleb ta ikka. **Elma Nestor.**

Enne ja nüüd.

Vaikne suveõhtu. Udu on mässinud karjamaa ühes loomadega udulinikusse ning lähedalolevatest hoonetest võib näha vaid tumedaid kontuure. Õhk on jahe ning rohi kastene. Lendan linnuna mööda karjamaad, palja peaga, palja jalu — mind on vallutanud mingi seletamatu jõud, mis tiivustab jooksma kraavikaldale, sealt suurele kivile. Udu aga tiheneb ning varsti on otsitavaid esemeid raske leida, sest õhtuse hämaruse ning erakordselt suure udu tõttu võib näha vaid paari sammu kaugusele. Ühes uduga suureneb ka mu kujutelu. Udumüür on tulevane elu, millest ei tea ette midagi. Koba kui kottpimedas öös, ainult üksikud erinevad valgusevärvid paistavad ees, tähistades sihti, kuhu poole püüda.

Kraavikaldale jõudes kujutan end Lembituna, kes jagab käske, sest maa-linnale on lähenemas vaenlane. — Siis olen sõjasangar, kes kodumaad kaitseb ning õnniskuses lageda taeva all magab, — padjaks vaid karusamblaküngas. Äkki tahan olla pastor — ronin kivile ning õnnistan nägematut rahvast. Ent siis meelestub mul, et igal esemel on oma kaitsja — haldjas. Siis olen rahvatar, kes saab haldjatega hästi läbi ning kelle õigluses on kõik veendunud. Kujutlen end halli peaga ning auväärise välimusega, kellest kõik nagu peavad ning nõu

tulevad küsima suuremate sündmuste puhul.

On möödunud palju aastaid. Minust pole saanud ei Lembitut ega rahvatar. Kraavikalda muld on laiali veetud ning põlluks muudetud. Kivi on purustatud ning paigutatud uue lauda alusmüürisse.

Olen rahul enesega ning tajun, et olen pisike osake suurest ja keerulisest riigi mehhanismist. Rahul olles vaatatan oma töö tagajärgi, mida olen peremehena korda saatanud mõningate aastate jooksul.

Tunnen, et olen siiski Lembitu, aga ainult oma talundi piirides. Olen isegi rahvatar, kuid ainult enesele. Täna saatan, et ta mind õigel ajal on juhatanud positiivsele tööle.

Vaatlen suurima rahuloluga, kuidas talundi põllupind suureneb uudismaade näol ning talu tasuvus tõuseb. Selle peamiseks põhjuseks on otstarbekohane talu juhtimine põllutöökoolis saadud teadmiste varal.

Näen, et naabridki võtavad minust eeskujuna ning hakkavad teostama uuendusi, sest nad on oma usu maa õnnistusse tagasi saanud.

Helki Kaljula.

Kevadkell.

*Kevadel, mil sulasajud
lumevaipa peksid augud,
tulvil uudisest on ajud,
kaugelt kostvad võidupaugud.*

*Rõõmunutust pisar põske,
tuuletõukest vesi valla.
Udusombus talve röske
voolab mere poole alla.*

*Kummaline, võõras isik,
äkki hakkas lööma kella.
Rinnas eriline pisik,
rõõmu löi ta harda, hella.*

*Kevadkella kõlin, kumin
südamest too läbi löikab.
Varsti soe ja sääse sumin,
Kuju tõttaw karjus hõikab...*

Joh. Oja.

Esimesed Elme epigrammid.

A. J.

See on päris harilik nähe,
et aega tal on ikka võrdlemisi vähe.
Kui küsime, et kuhu tal siis jälle on
minna,
siis pilgutab vasakut silma ja kaob,
teate isegi — sinna...

A. A.

„Kas teate — Veere mägi — sõitke me-
hed sealt rattaga üles,
ma läksin kui udu ja kahepuudane sõ-
ber oli mul süles.”

A. T.

Palke ja jalgu on maailmas palju, see
on klaar,
kui need kaks aga kokku puutuvad, on
asi „halb paar.”

A. S.

Mees istub toas ja seinal ripub viiul,
kuid mis sa ikka mängid, kui puudub
noodiriivul.

S. P.

Mis me siin ikka pikalt seletame,
viimaks tal une silmist peletame.

V. K.

1. Neid inimesi tuleb ette väga harva,
kes sirgeks saavad tõmmata tal ühe
juuksekarva.
2. Meil vahest laval läheb valehabemeid
vaja,
siis me otsime üles selle teatud maha.

Ja seal ta istubki oma kodakondsete
seas
ning vuntse terveks hooajaks on kä-
garas ta peas.

A. Ö.

Kui mõnel tuleb niisugune rumal mõte
pähe,
et mul aega ringi tööks on üpris vähe,
siis tüve sirutab me tuntud õunapuul,
ja ütleb üsna lihtsalt: „Inimene, pea
oma suu.

Sa vaata korra ometi mind,
ma järjest lennus nagu pesaehitaja
lind.”

H. L.

Ta andis meile ühe ilusa tarkusesana:
„Tüdruk ja naine, ole alati kana!”
Kas sest keegi aru sai, ei tea,
ja seletusega tal ka just hiilgavalt ei
vea.

A. Ö.

Jutud kõlavad,
et kosjad tulavad,
kui lumed sulavad
ja vihmad valavad.

E. M. K.

Meie eesmärkide tipp
on oma ringi lipp,
mis kannaks kirja:
Arendame tõukarja,
õpime maatulundust,
loomatoidu kulundust
ja seasulundust.

Tinapulk..

Noorele perenaisele.

Kuidas toimida juhuslike külaliste saabudes.

Igalühel on olnud ja võib ette tulla juhtu-
meid, kus tuleb vastu võtta juhuslikke küla-
lisi, külalisi, keda ei teadnud oodatagi. Tu-
leb mõni kallis sugulane või hea tuttav kau-
gemalt, või koolivend või -õde on otsustanud
sind üles otsida. Külastatav peab oma küla-
lisele olemise katsuma teha mugavaks ja
meeldivaks kõigi käesolevate abinõudega ja
oskusega.

Kui külaline tuleb pikemalt teekonnalt ja
on väsinud, siis tuleb ta panna puhkama.
Suvel, kui külaline on saabunud väsinuna ja
higisena, peame tal võimaldama enne puhka-
ma heitmist ennast pesta. Puhkus peab ole-

ma rahulik, sel ajal peame kõrvaldama ma-
jast kõik mürategevad põhjused. Lapsed või-
vad mängida õues või kaugemates ruumides,
kus nad ei sega rahu. Hoidume kõvasti kõn-
dimast, rääkimast ja uksi paugutamast.

Puhkuse ajal valmistame oma külalisele
eine. Seal ei pruugi olla midagi erilist, sest
maal ei ole ju kiiresti kusagilt midagi erilist
võtta ega ole ka midagi erilist tagavaraks,
ja tõenäoliselt ei ootagi külaline meilt mida-
gi erilist.

Anname lihtsaid toite kodus käepärast
olevaist aineist valmistatud, aga anname nad
lauale maitsekalt ja isuäratavalt. Eine val-

mistame päevaajale vastavalt. Enne lõunat pakume näit. leiba, võid, õhukesteks viiludeks lõigatud külma liha, mis seatud ilusasti taldrikule, suvel anname sinna juurde värskeid rediseid või värsket lehtsalatit hapukoorega, talvel haput kurki ja rööska või haput piima, kui viimane on hapendatud väikestes klaaskausikestes või klaasides. Võib veel anda ka koorega keedetud muna või sooje võileibu, kui viimaste valmistamiseks jätkub aega.

Kui aga külaline juhtub lõunaks, siis oleme toitlustamise raskustest üle. Anname ka külalisele rahulikult sama toitu, mida ise sööme lõunaks. Anname ta korralikult, korralikkudes nõudes, puhta linaga kaetud lauale. Kui oma igapäevase toidulaua katame korralikult, võime külalise ka vabalt kutsuda sinna sööma.

Pärast lõunat saabunud külalisele pakutakse lõunast ülejäänud toite, kui need on korralikult hoitud soojas ja kui külaline saab õige varsti pärast lõunasööki.

Õhtupoolikul saabunud külalisele pakume kohvi. Kohvi juurde ei pakuta võileibu, liha, lihapiirukaid. Kohvi juurde sobib värskel leib või sepik võiga või mõni lihtne kook, näit. sepikujahu-kook.

Õhtul saabunud külalistele anname teed, sama sooja toitu, mida oleme valmistanud endale. Võib anda külmi lihalõikeid, mis seatud taldrikule vaheldamisi hapukurgi lõikudega, külma kala või soolakala, suvel värsket salatit hapukoorega, õhukesteks viiludeks lõigatud suitsusinki, kohupiima segatud hapukoorega, kodus valmistatud kohupiimajuustu, sooje võileibu jne. Igatahes saab õige mitmekesist panna lauale talus leiduvaist igapäevaseist toitaineist.

Sooje võileibu valmistatakse järgmiselt: õhukesteks viiludeks lõigatud sepik või leib määratakse pealt õhukeselt võiga, pruunista-

takse õige kergelt pannil mõlemalt poolt, kaetakse pealt läbi lihamasina aetud hautatud seentega või külma kalatükikestega, millele lisatakse mõni täpik või, või läbi masina aetud suitsuliha või keedetud või praetud liha ja riivitud juustuga. Ülalnimetatud ained pannakse leibadele, puistatakse peale õige natuke riivsaia, võib ka ilma, ja pannakse mõneks minutiks kuuma ahju. Pärast seda antakse kohe lauale.

Sepikuja hukook (kohvi juurde): 4 muna, 1,25 kl. suhkrut, 1,25—1,5 kl. sepikujahu, 3 triiki teelus. küpsetuspulbrit, 4 spl. piima, 4 spl. sulavõid.

Munakollane lüüakse suhkruga vahule, lisatakse natukehaaval piima, jahu, millesse segatud küpsetuspulber ja sulavõi, ja lõpuks vahulelöödud munavalged. Tainas valatakse külma võiga määritud ja kuivikupuruga üleriputatud vormi, küpsetatakse parajas ahjus. Jahtunult lõigatakse keskelt lõhki, vahele pannakse marjakeedist, peale puistatakse peenekstambitud suhkrut. Enne lauale andmist lõigatakse tükkideks.

Suvel kuuma ilmaga pakutakse juhuslikkudele võõrastele, kui need peatuvad ainult mööda minnes, klaas morssi. Viimast saab kohe valmistada külmast veest ja marjamahlast, sest marjamahla on igas peres mõni pudel ikkagi tagavaraks. Sinna juurde sobib pakkuda ka veel väikesi kodus valmistatud küpsiseid, mida jällegi võiks veidi olla tagavaraks. Suvel ollakse jahutava joogi eest eriti tänulik.

Siintoodud üldiste näpunäidete järele oskame juba oma kodus ja oma olude kohaselt küllalt korralikult vastu võtta juhuslikult saabunud külalisi. Õeldakse sageli, et mõni inimene on nagu loodud külaliste vastuvõtuks, kahtlemata oneneb siin palju ka harjumusest.

E. Käspre.

Organiseeritud noorte tegevus.

Läänemaa noored olid koos.

Läänemaa Maanoorte Ühendus korraldas maakondlikud noortepäevad ühiselt Isamaaliidu Läänemaa komiteega 12.—13. märtsil k. a. Haapsalus.

Esimene tööpäev kulus täiel määral ringide tegevust puudutavate praktiliste küsimuste lahendamiseks ja mõttevahetuseks töösisulise kujundamise üle. Hoollimata eelmiste päevade tuisust ummistunud teedest oli saabunud kursusele noortejuhte üle kogu Läänemaa 20 organisatsioonist ligi 60. Tuleb siinjuures võtta arvesse, et Haapsalu ei ole maakonnale tsentriks ja et sisemaakonnast

ühenduse puudusel on ligipääs siia väga raske.

Pärast Maanoorte Ühenduse esimehe A. Kasterpalu avakõnet ja päeva juhatuse ning sekretariaadi moodustamist tutvustas Põllutöökoja maanoorte nõunik agr. E. Nugiis noorte tegelasi uue noorsoo organiseerimise seadusega ning sellega kaasas käivate akuutsete noorte organisatsioonide puutuvate päevaküsimustega.

Teisena refereeris maatulunduskonsulent agr. H. Luik karusloomakasvatuse väljavaateist noorte ringides ja maakonsulent

Läänemaa noortepäevadest osavõtjad Haapsalus.

agr. E. Priks suvise põllumajandusliku õppelaagri korraldamisest ning noorte ühistegevusest.

Pärast lõunavaheaega rääkis noorte aianduse ja kodukaunistamise tööülesannetest aianduskons. E. Taska, linnukasvatuse töövõimalustest linnukasvatuse konsulent R. Pagland ja noorteringide sisekorrast ja distsipliinist Keina konsulent A. Oll. Ettekanded olid lühikesed ja nende vahel võeti elavalt sõna.

Esimese tööpäeva lõpunumbrina lavastati kohapealsete põllumajandus- ja seltskonnategelaste poolt näitlik seltskondlik kohus pererahva üle, keda oli kari kaevanud kohtusse. Kohus pakkus põhjaliku asjaarutusega rohkesti õpetlikku, selle kõrval aga ka rohkesti huumorit, nii et saal aina rõukas naerust. Leiti, et sellised näitekohtud maal võivad väga kasulikku rakendust leida.

Teine kursuse päev algas L. Maanoorte Ühenduse Kongressiga kell 9. Kongressi avas esimees A. Kasterpalu, mille järele moodustati kongressi juhatus: A. Kasterpalu, J. Tomberg ja sekretariaat: E. Priks, N. Maripuu. Aruande möödunud aasta tegevusest esitas A. Oll, ühtlasi märkides, et aasta parim organisatsioon oli Vigala Noorte Maatulundusklubi, kellele määrati ka suvisel noortepäeval esimesena L. M. Ühenduse väärtuslik rändauhind. 1937/38. a. eelarve kinnitati tasakaalus Kr. 394.93, sellest kulude osas Kr. 120 ajakirja „Tõusev Noorus“ tellimise soodustamiseks noortele.

Järgnes rida aruandeid kohtadelt, organisatsioonide esindajate poolt, mille järele leiti olevat tarvilik muuta ühenduse kodukorda selles mõttes, et seatakse sisse maakonna maanoorte vanema instituut. Maanoorte vanemaks valiti ühemeelselt senine ühenduse esimees Artur Kasterpalu. Ühenduse juhatusse valiti täiendavalt agr. E. Priks, agr. H. Luik ja J. Tomberg. Revisjoni komisjoni valiti E. Taska, L. Palu ja G. Kasterpalu.

Kongress leidis olevat tarviliku maanoorsoo ja külaühiskonna juhtide ettevalmistusele õpetajate seminarides võimaldada tervema ja rahvuslikus maavaimus hingestatud õhkkonna loomist. Kuna on lähemal ajal kavatsusel kutsuda ellu 2 õpetajateseminari, millistest üks oleks maatuubiline, leiti, et Läänemaa oma seni säilinud rahvusliku omapäraga peaks olema seminari asukohaks eriti sobiv. Seda seisukohta paluti vastavaile asutusele edasi anda ühenduse juhatast.

Põllumajandusliku õppelaagri korraldamine suvel tunnistati tarvilikuks. Avaldati arvamist, et see võiks kesta kuni 3 päeva ning kohana nimetati Vigalat ja Lihulat.

Härra Riigivanemale saadeti tervituskiri. Pärast kongressi algas kell 14 ühisgümnaasiumi saalis noortepäevade lõpuosana pidulik aktus, millest osavõtjad täitsid ruumika saali ja rõdu.

Pärast Kirbla õpetaja H. Rebase vaimuliku talituse pidas avakõne noortevanem A. Kasterpalu, mille järele lauldi „Eesti

Lippu". Kodukultuurist kõneles prl. Erika Viirsalu, tänapäeva noorte ülesannetest Riikliku propagandatalituse sekretär O. Piirsalu, noorsoo organisatsioonilistest küsimustest Haridusministeeriumi noortenõunik J. Maisma ja maanoorte liikumise mõttest Põllutöökoja maanoortenõunik agr. E. Nugis.

Edasi järgnes ülevaade Lääne maanoorte senisest organiseerumisest koolinõunik E. Muugalt ja aktuse lõpusõna Isamaaliidu Läänemaa sekretäriilt E. Sõrmuselt. Muusikalise osa täitis K. L. Lääne maleva orkester.

Päev lõpetati segaeeskavaga „Eesti õhtuga“, kus kanti ette kohalikkude Isamaaliidu, Maavalitsuse ja Põllutöökoja tegevalde poolt Läänemaa 1905. a. sündmusi käsitlev Aino Kalda „Bernhard Riives“, rahvuslikke laule mees- ja segakoorilt, viiulipalatsid, katkend M. Metsanurga „Ümara jõest“ ja rahvatantse Martna maanoortelt.

Kaks päeva kestnud töökoosviibimised õnnestusid kõigiti. E. P.

Vigala maanoored sporti harrastamas.

Vigala Noorte Maatulundusklubi korraldas Vigala põllutöökooli juures 21. märtsil s. a. talispordi-päeva. Päeva kavas oli ette nähtud suusatamise kursus ja suusamärgi võistlused. Vaatamata äärmiselt ebasoodsaile ilmastikutingimustele tuli suusatamise kursus toime Läänemaa spordiinstruktori R. Kasikovi juhtimisel. Suusamärgi võistlused jäid pidamata ilva ilma tõttu.

Õhtul kõneles instruktor R. Kasikov Klubi koosolekul suusaspordist soomlaste juures ja andis edasi muljeid rahvusvahelistest suusavõistlustelt Soomes, Salppauselkäs.

Lõpuks oli korraldatud lõbus sportlik õhtu Vigala põllutöökooli ruumides, mille kavas oli ette nähtud kergespordi sisevõistlused, võimlemist, rahvatantsu, sportlikke mänge ja tantsu. Kergespordi sisevõistlustel saavutas kõrgushüppes A. Kutser parima tagajärjena 1,50 m ja kaugushüppes samuti A. Kutser 4,60 m. Õhtu möödus hoogsalt ja tujuküllaselt.

O. M.

Uut elevust Kodavere-Alatskivi noorsooliikumisse.

Hiljuti toimusid Kodavere-Alatskivi maanoorte ühenduse korraldusel kahepäevased maanoorte juhtide kursused Palal, millest võttis osa hulk praegusi ja tulevase noortejuhte. Kursustel esinesid loengutega: mag. E. Vint, mag. Luht ja Kodavere koguduse köster hr. Küüts. Peale selle õpiti veel näitekohtu korraldamist ja mass-deklamatsioone.

Kursuste lõpul peeti Kodavere-Alatskivi maanoorte ühenduse üldkoosolekut, kus vastu võetud otsused töötavad tuua uut elevust maanoorte töös. Eriolist lähelepanu pälviv ainulaadne ja omapärane üritus oskusvõimete arendamiseks korraldatav oskusvõimete viievõistlus. Võistlus toimuks eeloleval suvel rändauhinnale ühenduse peakoosolekul määratud aladel: 1) taimekasvatuse, 2) loomakasvatuse, 3) käsitöö, 4) spordi ja 5) vaimliste võimete alal. Võistlusest osavõtjad on rühmitatud erialadel vanaduse järele ning iga ring peab saatma viis paremat võistlejat — igalt erialalt ühe. Rändauhind omandatakse pideva kaitsmisega teatud aja vältel.

Samuti elavat huvi võib loota maasikakasvatuse võistluse vastu maanoorteringide nooremate liikmete seas.

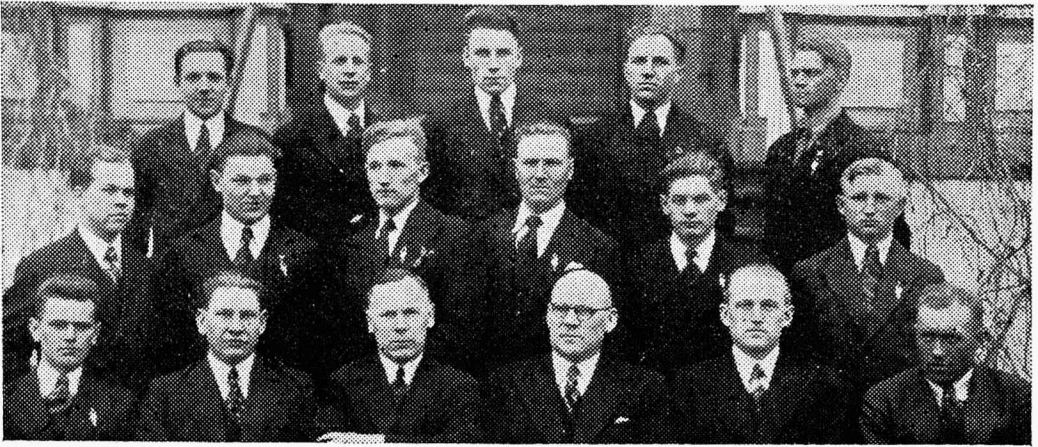
Üldkoosolekul toimus ka ühenduse revisjonikomisjoni valimine, kuhu said: Volmer Palalt, A. Annast Rannast ja L. Välja Rannast.

Koosolekule järgnes noortepäev vaimuliku talituse ja aktusega. Teenis õpet. Joh. Valter Kodaverest. Kõnelesid härrad mag. Vint ja õpet. A. Tõrva Palalt. Noored esinesid deklamatsioonide ja kõnekoori ettekannetega. Lõpukõne pidas Kod.-Alatskivi maanoorte ühenduse esimees hr. H. Saar. Õhtul lavastati näitekohus, kus tuli arutusele Vilu talu karja kaebus oma peremehe Viktor Virmalise vastu. Peremees mõisteti halbade pidamistingimuste ja hooletuse tõestamisel süüdi. Rahvatantsudega esinesid Pala maanoorteringi liikmed.

Ühenduse juhatusse kuuluvad Hugo Saar esimehena — Hallikult, abi H. Rips Palalt, sekretär Art. Mürsepp Ranna-Kadrinast, laekuriks Aug. Puusepp Rannast, peale selle esitajad kõikidest ringidest. Noorte-assistentiks on Hugo Saar.

Martna maanoorteringi juhatus. Paremtal kolmas ringi vanem pr. M. Viikmaa.

Õppinud põllumehi Vaeküla põllutöökoolist.

Martna maanoorteringi töö iseloom.

1935. aasta maikuu esimesel päeval asutati Martnasse noorte organisatsioon — Martna maanoortering. Suuri teeneid ringi ellukutsumisel on tollaegsel Läänemaa maatulunduskonsulendil A. Ollil ja kohaliku maanaiste seltsi juhatusel. Ringivanemaks valiti koolijuhataja J. Aguraiuja ja abiks M. Viikmaa. Juhatusse said: esimeheks A. Randpõld, abiks A. Kikajon, sekretäriks prl. A. Kikajon, abiks prl. K. Mutso ja laekuriks A. Mutso. Esimesel aastal asutati oma rahvatantsurühm ja laulukoor. Rajati heintaimede näitelapid ja korraldati viljasortide väetuskatseid. Möödunud aasta kevadel oli ringi töös tagasimine. Lahkus ringi vanem ja juhatus. Peagi saadi kriisist üle ja valiti uued juhid.

Praegu töötab ring kahe perioodiga. Talveperioodil hoolitseb ring oma liikmete enesearendamise ja suviseks tegevuseks teoreetilise ettevalmistuse eest. Selleks korraldatakse iga kahe nädala tagant referaatkoosolekuid ja vaidlusõhtuid. Eriharudest töötavad ringi juures rahvatantsurühm ja spordirühm, kirjandusrühm, keeduvilja- ja heinaseemnekasvatajate tööruhm ja viljasortide väetuskatse rühm. Praegu on ringi juure ellukutsumisel male- ja raadorühmad. Ka teostatakse ringi liikmete vahel kolmeaastased kodukaunistamise võistlused. Käesoleva aasta sügisel Haapsalus asetleidval põllumajanduslikul näitusel esineb ring oma väljapanekutega. Ka kavatsetakse korraldada koos algkooliõpilastega koha peal oma näitus. Ringil ilmub oma ajakiri „Noorus“. Suureks takistuseks ringi töös on kohalikkude lahkusuliste-põllumeeste halb suhtumine ringi töösse. Viimased keelavad oma lapsi ringi tegevusest osa võtmast ja levitavad laimu ringi juhtivate tegelaste kohta. Kuid edumeelsete

põllumeeste seas on ring leidnud täie tunnustuse. Praegu juhivad ringi tööd ringi vanemana pr. M. Viikmaa ja juhatus: P. Hänni — esimees, J. Oja — sekretär, A. Raag — laekur ja prl. A. Kikajon ja K. Mutso. P. H.

Kullamaa maanoored kultuuri ja enesearendamise tööl.

Kullamaa ümbruskonna maanoored on ühise perena end koondanud Kullamaa Põllumeeste Seltsi noorte osakonna ümber, mis käesoleval aastal võib tagasi vaadata juba veeaaastasele tegevusele, mille kestel on tehtud kohapeal suur töö niihästi liikmete enesekasvatuse kui ka kohapealse üldise kultuurielu arendamise alal.

Praegu kuuluvad osakonna juhatusse Joh. Tomberg — esimehena, V. Orulepa — abiesimehena, K. Sepanurm — kassapidajana, H. Silbek — kirjatöömehena ja H. Päärt — kirjatöömehena.

Peale omavaheliste referaat- ja vaidlusõhtute, põllumajanduse näitekohtute, aktuste, metsanduse ja kodukultuuri päevade ning koosviibimise õhtute on korraldatud rida üldtarvilikke kursusi, milledest tähtsamad olid meeskäsitöö, kangakudumise, aiatöö ja hobuserautamise aladelt. Kursustest osavõtt oli ümbruskonna inimeste poolt rohkearvuline. Edasi on korraldatud liikmete silmaringi laiendamiseks ja ühtlasi ka õppimise eesmärgiga õppereise, milledest üks pikem oli möödunud suvel Lõuna-Eestisse. Liikmete suvine töö toimub kindla süsteemi järgi, kus liikmed on jaotatud vastavalt huvidele tööruhmadeks, kus kasvatatakse põllu- ja aiakultuure ning tehakse ühtlasi ka väetis- ja sordivõrdluskatseid. Naerikasvatuse alal toimus möödunud suvel liikmetevaheline võistlus, mis vaa-

tamata halbadele kasvuoludele hästi õnnestus. Alates möödunud aastast tegutseb osakonna juures teatriring, mis võrdlemisi lühikese aja kestel on teinud tänuväärt tööd Kullamaa näitekunsti arendamise alal. Ringi õpikoosolekutel on käsitletud teatri ajalugu, hääldamist, lavalist liikumist ja jumestamist. Näidenditest on märgitud: „Teekonna lõpp“, „Tantsuprofessor“, „Härä Mauruse I järgu kooli“ ja „Kraavihalle“. Teatriringi kõrval tegutseb alates käesolevast aastast ka kõneoskuse õpiring.

Organisatsiooni seemise töö kõrval on võetud osa kohapealseist seltskondlikest üritustest, näiteks on olnud Kullamaa langenute mälestussamba ümbruse korrashoid ja kaunistamine alguse peale noorte osakonna hooleks. Kullamaa Põllum. Seltsi noorte osakonna kohapealsete maanoorte organiseerimise töö on andnud positiivseid tulemusi, mis tiivustab seda tööd tegema ka tulevikus meie üleriikliku maanoorte liikumise kestavaks eduks ja õnneks.

J. Tomberg.

Tsirguliinast.

Tsirguliina maanoortering Tsirguliina alevikus, Sangaste jaama juures, asutati aprillikuul 1936. a. Kohe kogunes liikmeid 25 ümber algkooli V ja VI klassist ning kooli lõpetanuid. Ringivanemaks valiti algkoolijuhataja M. Neemeste.

Moodustati järgmised rühmad: 1) keeduvilja rühm, rühmavanemaks H. Telling; 2) kodukaunistamise rühm, rühmav. P. Roose; 3) marjaaia rühm, rühmav. A. Mellits; 4) käsitöö rühm, rühmav. M. Paju.

Kõik rühmad töötasid edukalt. Rühmade tööd kontrollis ja hindas Sangaste maatunduskonsulent Rosenberg. Vaatamata kehvale suvele, sai aiavilja rühm preemia.

1937. a. valiti peakoosoleku poolt uus juhatus järgmiselt: V. Haugas — esinaine, abi H. Kuld, kirjatöimetaja L. Kübar, abi A. Kinnas, kassapidaja M. Paju, abi V. Küla.

Et kanda maanoorte ideid ja eesmärke laiematesse hulkadesse, korraldati ühine koosviibimine 16. veebr. koolimajas. Koosviibimiseks ehtisid noored korrapäraselt kaks ruumi rohelisega. Ühes ruumis korraldati maitserikkalt teelaud, teine ruum oli määratud mänguks ja tantsuks, ei puudunud ka jalutusruum. Öhtuks kogunes 60 inimest külalistena, keda teenis teelauas noortest moodustatud toimkond. Lauda istumise järele ringivanem oma avakõnes toonitas üldse kasvatuslikke põhimõtteid ning eriti maanoorte tegevuse sihte. Selle järele kaks noort, vend ja õde, kandsid ette viiulitel meeldiva pala.

Pärast kehakinnitamist teelauas kuulsid mängusaalist keelpillide orkestri helid,

mis ahvatlesid tantsuhimulisi sinna. Vaheldusid tants ja mängud. Muusikat ja liikumist oli kahes ruumis. Kord oli hea, meeleolu ülev. Kõik jäid rahule noorte ettevõttega.

Ida Neemeste.

Haapsalu konvendi maanoored uurisid karju.

Tänuväärt töö karjaurimise alal viisid läbi Haapsalu konvendis tegutsevad noorte organisatsioonid.

Kuna konvendi täiskogu tõstis üles senise ametliku karja aretusraiooni muutmise küsimuse, oli vaja saada täit ülevaadet karjade praegusest tõulmest, samuti mitmesugustest karjapidamise üldolukordadest ja loomapidajate soovidest.

Trükiti sellekohased ankeetlehed ning noorteringide liikmed hakkasid neid täitma, jagades vastava valla omavahel piirkondadeks ja käies talust tallu.

Kokkuvõttes uuriti läbi noorteringide poolt karju järgmiselt:

Sinalepa Maanoortering — 339 majapidamist, 1199 veist.

Martna Maanoortering — 235 majapidamist, 1101 veist.

Lähtru Maanoortering — 180 majapidamist, 710 veist.

Võnnu Maanoortering — 196 majapidamist, 639 veist.

Isamaaliidu Asuküla osak. Maanoortering — 234 majapidamist, 764 veist.

Tublitele noortele siinkohal Haapsalu põllumeeste konvendilt palju tänu!

E. P.

Kärevere noortest.

Kärevere maanoortering asutati 29. detsembril 1935. Ring võttis arvukalt osa Tartumaa maanoorte ühenduse poolt korraldatud noortepäevast Kukulinnas, kus saavutas kõnepidamise võistlusel 1. koha ja lipsi ning veistehindamise võistlustel 2. koha. Tartu näitusel sai ring nii köögi- kui ka sööda-juurvilja-kasvatuse II-a auhinna ning auhinnas 37 kr. raha ja 12 kr. eest kirjandust.

Erihuviliste ringiliikmete koondamiseks on asutatud 2 õpiringi: kõneoskuse õpiring, mis töötab sügisest kevadeni ja kodumajaanduse õpiring, mis töötab aasta läbi.

Pidusid on ring korraldanud 2: ühe kevadel ja teise — lõikuspeo — sügisel.

Koosolekuid on peetud tegevusaastal 24, neist 18 üld- ja 6 õpiringi koosõlut.

Liikmeid oli aasta lõpul 45.

16. jaan. oli ringi aastaildkoosolek, kus valiti ringivanema abiks — Endla Reinhold, esimeheks Heino Teppo, kirjatöetajaks Salme Veerma ja kassapidajaks Ernst Mutso.

Ringivanemaks on Heldur Kruus.

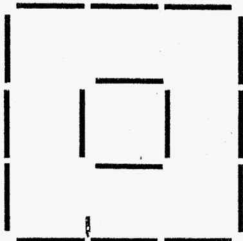
H.

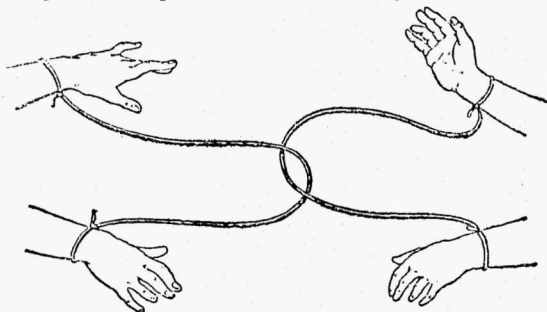
Kuidas pääseda saarele.

Moodustage 16 tuletikust siin kujutatud kaks ruutu. Suurem ruut tähendagu tiiki ja vähem ruut tiigis asuvat saart. Teil on kasutada kaks tikku, mis tähendagu kaht lauda. Kummagi laua pikkus on võrdne saart kaldast lahutava kraavi laiusega. Kuidas asetate lauad, et pääseda saarele? Peale laudade ei ole teil kasutada mingisuguseid muid abinõusid.

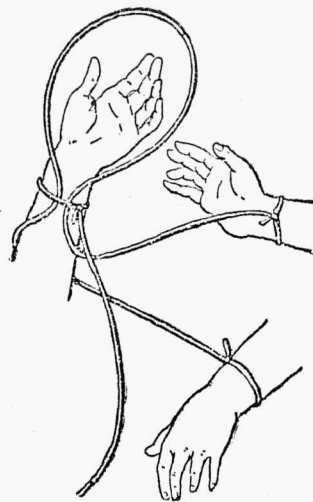
Kaks kokkuseotut.

Võtke kaks 1,5 m pikkust nööri ja siduge ühe nööri otsad seltsimehe käe randmete ümber. Teise nööri otsad laske siduda enese käte külge samal viisil. Sidumisel olgu nöörid nii asetatud, et nende aasad jäävad üksteise taha joon. 1 kujutatud viisil.

Joon. 1.

Nüüd tehke seltsimehele ülesandeks oma nööri teie nööri tagant vabastada, nii et tal oleks võimalik teie juurest ära minna. Tingimuseks on, et nööri ei tohi katki lõigata ega sõlmi lahti teha. Pärast seda, kui paarimees on mõnda korda teie käte vahelt läbi pugunud ja veel mitmeid võtteid vabanemiseks proovinud, tunnistab ta ülesande lahendamatuks.

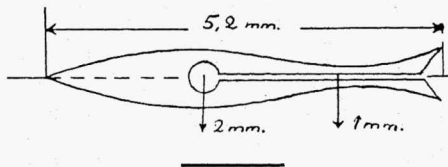

Joon. 2.

Teie aga näitate, et ülesanne on päris kergesti lahendatav. Võtke seltsimehe nööri keskelt kinni, tõmmake selle aas joon. 2 kujutatud viisil enese käe randme ümber oleva nööri alt läbi ja tõstke üle käe. Nööri tõmmates olete mõlemad vabad.

Ujuv kalake.

Igäihel teist leidub kindlasti mõni postkaart või vana „foto“ (mis veelgi parem ja vastupidavam vees). Lõikame sellest päris lihtsa loomakese — kala. Selle pikkuseks võtame 5—6 sm. Olles andnud talle väikeste kääridega vastava kuju, lõikame välja ringikujulise tükikese keset kala selga ja sellest edasi kanali kuni saba lõpuni. Väljalangev riba olgu 1 mm lai. Nüüd paneme oma loomakese avarasse veekaussi või mõnda sobivasse nõusse ja piserdame varem väljalõigatud ringikujulisesse avausse paar tilka mõnda vedelamat õli, näit. tärpentiini, ning kohe näete, et kalakene hakkab veepinnal kiiresti liikuma.

Mitu poissi oli salgas?

Mööda teed läks salk poisse. Kaks poissi oli ees, kaks poissi käis taga ja kaks poissi kõndis keskel. Vähemalt mitu poissi on tarvis niisuguse salga moodustamiseks?

J. OTSA

taimekaitse tarberiistade tööstus

Tartus, Vaksali tän. 25. Telef. 6-74.

Valmistan mitmesuguseid kõrgesurve aia ja lubjapritse, tolmuteid j.n.e. ja mesindustarbeid.

Soovijaile hinnakiri tasuta.

Eesti Haridusliidu Kirjastusel ilmunud uusi näidendeid:

Kosjamäng — Maarda Lepp-Utuste. Rahvuskommete näidend.
Naine tulikahju märgiga — A. Taar. — Näidend 5 vaatuses.
Tulekandjad — Ed. Nukk. Noorsoonäidend 3 vaatuses.
Teel ellu — P. Rummo. Noorsoo näidend 3 vaatuses.

Neil päevil ilmuvad:

Kõrboja peremees — A. Särevi dramatiseering A. H. Tammsaare romaani järele 3 vaatuses.
Epp Pillapardi Punjaba potitehas — Peet Vallaku dramatiseering samanimelise novelli järele 3 vaatuses.

Võidupühaks on sobivaim

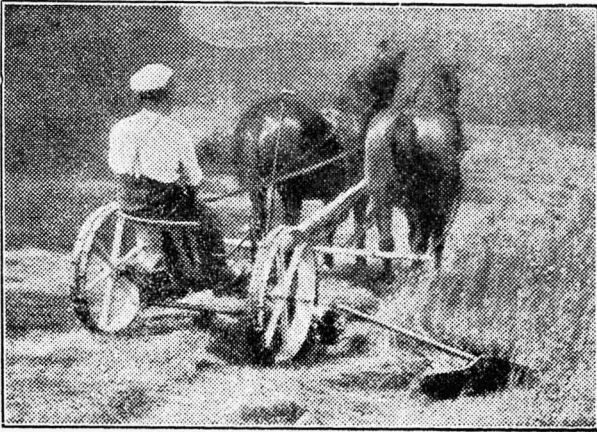
ilmumisel olev HEINO ANTO näidend 3 vaatuses

Võõra võimu all.

Tegevus käsitab saksa okupatsiooni aega.

Eesti Haridusliidu teatritarvete ladu
Tallinn, Uus tän. nr. 2-2. Telefon nr. 452-02.

Vene rohuniitjad ja viljalõikajad

Valmistatud Vene moodsais tehaseis kuulsast vene terasest, rauast ja malmist. Vastupidava ja otstarbekohase ehitusega. Hinnalt kõigile kättesaadav.

Müügil tarv.- ja majandusühisustes ning teistes põllutöömin. kauplustes.

S u u r m ü ü k E T K - s .

Teretulnud on noortele tegevus betoon-
tööde alal, sest selle läbi nad loovad põli-
seid väärtusi, mis ajahamba all ei kõdune.
Otstarbekohaseks ja õigeks tsementtööde
läbiviimiseks annab tasuta juhatusi

A-s. Tsemendivabrik
„PORT-KUNDA“
müügikontori juures asuv
NÕUANDE-BÜROO
(Tallinn, Valli 4-6).

Kohapeal ühingute poolt korraldavate be-
toontööde kursuste juhatamiseks saadetakse
tasuta kohale eriteadlane.

Tuntud paremate kodu ja välismaa tehaste

**põllutööriistu ja
masinaid**

Hooajaks kohale jõudnud alati värsket

põllurammu

ja kõrge külviväärtusega

vilja- heina ja loomatoidu juurikate

s e e m n e i d

SOOVITAB

MÕÕDUKATE

HINDADEGA

**Tartu Eesti Majanduse
Ühisus**

TARTUS, HOLMI TÄN. 12-18

**OSAKONNAD: Tartus, Võru 4 ja
Söögiturg 3. Räpinas, Pukas, Puhjas,
Kavastus, Kambjas, Võnnus ja Lähtes**